

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 1, ročník 14., vydané v marci 2026

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Wrocław. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

PhDr. Veronika Kmetóny Gazdová, PhD. (Inštitút edukológie a sociálnej práce, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translitológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

doc. Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

ALTERNATÍVNY CESTOVNÝ RUCH: CESTA K UDRŽATELNEJ BUDÚCNOSTI

ALTERNATIVE TOURISM: THE PATH TO A SUSTAINABLE FUTURE

Tünde Dzurov Vargová¹

Autorka pôsobí ako odborná asistentka na Katedre turizmu a hotelového manažmentu Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa venuje problematike rozvoja cestovného ruchu so zameraním na kvalitu poskytovaných služieb, rozvoj kultúrneho a mestského turizmu ako východiska pre trvalo udržateľný rozvoj destinácií, ako aj príprave a realizácii projektov v oblasti cestovného ruchu.

Author works as an assistant professor at the Department of Tourism and Hotel Management, Faculty of Management, Economics and Trade, University of Prešov in Prešov. Her research focuses on tourism development with an emphasis on service quality, the development of cultural and urban tourism as a prerequisite for sustainable tourism growth, as well as on the creation and implementation of tourism-related projects.

Abstract

The paper analyzes the phenomenon of alternative tourism as a progressive model in the current global tourism system. It provides a comprehensive overview of the theoretical foundations and benefits of this concept, which emerged as a reaction to the negative impacts of mass tourism. The main objective is to define alternative tourism as a tool for sustainable development that supports local economies and minimizes environmental burdens. Based on a survey of 104 respondents, the paper identifies key factors motivating tourists to choose authentic experiences. The results confirm a high level of environmental awareness, with 85.4% of respondents willing to adapt their behavior for sustainability. The findings serve as a theoretical and practical basis for the transformation of traditional tourism models.

Keywords: alternative tourism, authenticity, ecotourism, local economy, sustainability

Abstrakt

Článok analyzuje koncept alternatívneho cestovného ruchu (ACR) ako kľúčového piliera pre transformáciu súčasného turistického priemyslu. Práca syntetizuje teoretické poznatky o formách ACR a prostredníctvom prieskumu na vzorke 104 respondentov hodnotí mieru

¹ Adresa pracoviska: Mgr. Tünde Dzurov Vargová, PhD., Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu, Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Konštantínova 16, 080 01 Prešov
E-mail: tunde.dzurovvargova@unipo.sk

prijatia udržateľných princípov v praxi. Text identifikuje kľúčové motívy vedúce k preferencii autenticity, pričom výsledky potvrdzujú vysokú environmentálnu zodpovednosť – až 85,4 % opýtaných je ochotných prispôbiť svoje správanie v prospech udržateľnosti. Výsledkom je súbor odporúčaní pre integráciu inovácií do ponuky destinácií s cieľom prispieť k dlhodobej stabilite sektora.

Kľúčové slová: alternatívny cestovný ruch, autenticita, ekoturizmus, lokálna ekonomika, udržateľnosť

Úvod

Súčasný globálny cestovný ruch sa nachádza v bode zlomu. Desaťročia dominancie masového turizmu, zameraného na kvantitu a štandardizáciu, viedli v mnohých regiónoch k javom ako „overtourism“, strata kultúrnej identity a nezvratné poškodenie ekosystémov (Iflazoglu & Can, 2021). Tento stav vyvoláva naliehavú potrebu hľadať modely, ktoré by dokázali zosúladiť ekonomické záujmy s potrebami hostiteľských komunít a ochranou biodiverzity.

Vedecká diskusia sa v poslednom období (2020–2025) sústreďuje na alternatívny cestovný ruch nie ako na okrajový segment, ale ako na nevyhnutnú evolučnú fázu turizmu. Motiváciou pre napísanie tohto článku je snaha preklenúť priepasť medzi teoretickými konceptmi udržateľnosti a ich reálnym vnímaním zo strany účastníkov trhu. Zameriavame sa na analýzu mechanizmov, ktoré umožňujú rozvoj zodpovedného cestovania, pričom vychádzame z predpokladu, že iba hlboké pochopenie vzťahov medzi ekonomickým pilierom a environmentálnou integritou môže viesť k stabilnej budúcnosti odvetvia (Purvis a kol., 2019). Cieľom je preto preskúmať rozsah a možnosti implementácie týchto foriem v rámci moderných strategických prístupov.

Teoretické východiská ekologického dizajnu v cestovnom ruchu

Ekologický dizajn v turizme už nepredstavuje len estetickú voľbu, ale nevyhnutnú reakciu na prehĺbujúcu sa environmentálnu krízu a degradáciu cieľových destinácií. Tento prístup sa zameriava na hľadanie rovnováhy medzi rozvojom infraštruktúry a prísnu ochranou prírodných i kultúrnych hodnôt územia.

Limity masovej spotreby v turizme

Tradičný model cestovného ruchu, postavený na fixných balíkoch služieb a masovom predaji, vykazuje v tretej dekáde 21. storočia značné štrukturálne trhliny. Tento model, orientovaný primárne na kvantitu a zisk z obratu, naráža na limity únosnej kapacity destinácií. Pons (2009) už pred rokmi varoval, že nekontrolovaný rast počtu návštevníkov marginalizuje miestne obyvateľstvo, vytláča ho z historických centier a spôsobuje neúmernú infláciu cien tovarov, služieb a nehnuteľností.

Súčasný štúdie (Iflazoglu & Can, 2021) dopĺňajú, že masový turizmus vedie k tzv. „komodifikácii kultúry“, kde sa autentické tradície menia na inscenované predstavenia pre turistov. Alternatívny cestovný ruch (ACR) do tohto priestoru vstupuje ako etická a funkčná opozícia. Jeho jadrom je rešpekt k lokálnej mierke, ochrana autenticity a hlboká

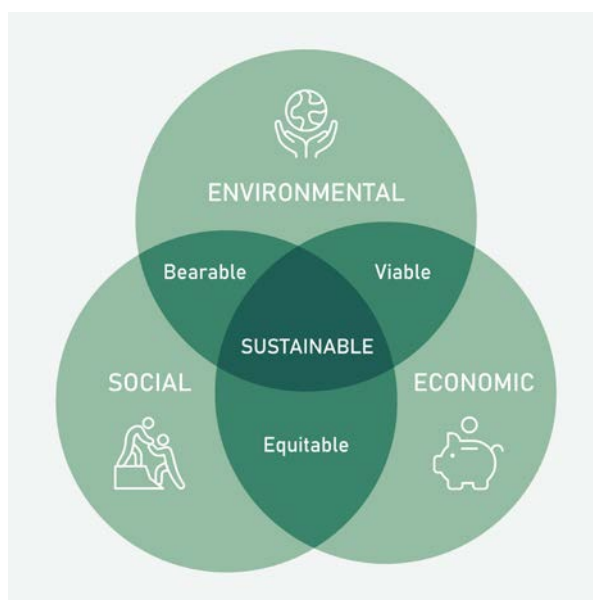
individualizácia zážitku, ktorá prehľbuje vzťah medzi návštevníkom a hostiteľskou komunitou (Macleod, 1998).

Udržateľnosť ako strategický imperatív

Koncept udržateľnosti už nie je vnímaný len ako doplnkový environmentálny cieľ, ale ako komplexná riadiaca štruktúra, bez ktorej nie je možné v modernom trhovom prostredí dlhodobo prosperovať. Podľa štúdií Boussemarta a kol. (2020) je striktná ochrana prírodných zdrojov priamo korelovaná s dlhodobou ekonomickou rentabilitou regiónu – zničené prostredie stráca svoju atraktivitu a tým aj ekonomickú hodnotu.

Udržateľnosť v cestovnom ruchu sa dnes interpretuje cez tri vzájomne prepojené dimenzie:

- Environmentálny rozmer: Presahuje rámec separácie odpadu; aktuálne sa zameriava na dekarbonizáciu dopravy, energetickú nezávislosť ubytovacích zariadení a aktívnu ochranu biodiverzity ako základného kapitálu turizmu (Fennell, 2020).
- Socio-kultúrny rozmer: Kladie dôraz na ochranu nehmotného dedičstva a inkluzívny rast. Kľúčovým faktorom je aktívne zapojenie lokálnych komunít do rozhodovacích procesov a riadenia cestovného ruchu, aby sa zabránilo ich odcudzeniu od vlastného regiónu.
- Ekonomický rozmer: Vyžaduje spravodlivé rozdelenie príjmov tak, aby finančné prostriedky cirkulovali v lokálnej ekonomike a nepodliehali odlivu do nadnárodných korporácií (Purvis a kol., 2019).

Obr. 2 - Tri piliere udržateľnosti v kontexte cestovného ruchu
Zdroj: Ponsa, 2009

Moderné formy ACR (2024 – 2025)

Ako uvádzajú Matušíková a Šaffová (2023) aktuálne trendy na globálnom trhu potvrdzujú radikálny presun záujmu k formám turizmu, ktoré reflektujú potrebu duševnej obnovy, etickej spotreby a ekologickej zodpovednosti:

- Regeneratívny ekoturizmus: Podľa Fennella (2020) už nestačí prostredie len pasívne chrániť alebo „neničiť“. Moderný ekoturista vyhľadáva projekty, ktoré prostredie aktívne obnovujú (napr. zalesňovanie či obnova koralových útesov), čím sa stáva spoluvorcom pozitívnej zmeny (Rastegar a kol., 2024).
- Agroturizmus a oživenie vidieka: Tieto formy predstavujú strategickú cestu k revitalizácii periférnych a socio-ekonomicky slabších oblastí. Cez podporu lokálnych fariem, remesiel a priameho predaja produktov (farm-to-table) sa turizmus stáva nástrojom pre zachovanie tradičného spôsobu života (Pezzi a kol., 2021).
- Slow Tourism (Pomalý turizmus): Tento trend, získavajúci na sile v rokoch 2024 – 2025, zdôrazňuje kvalitu a hĺbku kontaktu s destináciou namiesto počtu „odškrtnutých“ pamiatok. Pomalé cestovanie (napr. vlakom namiesto lietadla) radikálne znižuje uhlíkovú stopu a umožňuje turistovi autenticky splynúť s lokálnym rytmom života (Rastegar a kol., 2024).

Metodológia a metodika výskumu

Cieľom vedeckého príspevku je na základe teoretických východísk a empirického skúmania analyzovať súčasný stav a perspektívy rozvoja alternatívneho cestovného ruchu (ACR). Metodologický prístup bol zvolený tak, aby umožnil identifikáciu kľúčových bariér masového turizmu a následnú komparáciu s výhodami udržateľných foriem cestovania.

Charakteristika objektu a metód skúmania

Primárnym objektom výskumu boli postoje a preferencie cestovateľov v kontexte environmentálnej a sociálnej zodpovednosti. Pre dosiahnutie stanovených cieľov boli v práci aplikované nasledovné vedecké metódy:

- Literárna rešerš (Desk Research): Analýza domácich a zahraničných odborných zdrojov (2020–2025) so zameraním na koncepty udržateľnosti a ACR.
- Analýza a syntéza: Rozklad komplexného systému turizmu na jednotlivé piliere (ekonomický, sociálny, environmentálny) a následné vyvodenie všeobecných záverov.
- Kvantitatívny prieskum (Survey): Metóda dopytovania realizovaná prostredníctvom štruktúrovaného dotazníka.
- Komparatívna metóda: Porovnanie dopadov masového turizmu a alternatívnych foriem na lokálne komunity.

Zber dát a výskumná vzorka

Prieskum bol realizovaný v období jesene 2025. Výskumnú vzorku tvorilo 104 respondentov, ktorí boli vybraní metódou náhodného výberu s cieľom zabezpečiť diverzitu z hľadiska veku, vzdelania a cestovateľských návykov. Dotazník pozostával z uzavretých, polo-otvorených a škálových otázok, ktoré boli rozdelené do troch tematických blokov:

1. Identifikačné otázky: Demografické údaje a frekvencia cestovania.
2. Postojové otázky: Vnímanie negatívnych dopadov masového turizmu (napr. preľudnenie, znečistenie, rast cien nehnuteľností).

3. Preferenčné otázky: Záujem o agroturizmus, ekoturizmus, wellness a ochota participovať na financovaní udržateľnosti.

Proces spracovania a interpretácie dát

Zozbierané primárne údaje z dotazníkového šetrenia boli podrobené systematickému štatistickému spracovaniu s cieľom transformovať surové dáta na relevantné informácie. Pri analýze odpovedí od 104 respondentov sme primárne využili metódy deskriptívnej štatistiky, ktoré umožnili prehľadné usporiadanie dát prostredníctvom určovania absolútnych početností (konkrétny počet osôb) a relatívnych početností (percentuálne vyjadrenie). Pre hlbšie pochopenie dynamiky trhu boli tieto dáta následne vizualizované pomocou súboru grafov a tabuliek, čo uľahčilo interpretáciu kľúčových trendov v oblasti environmentálneho vnímania.

Kľúčovým analytickým momentom bolo testovanie korelácie medzi mierou informovanosti turistov o konkrétnych problémoch navštívenej destinácie a ich deklarovanou ochotou modifikovať svoje spotrebiteľské správanie v prospech udržateľnosti. Tento krok umožnil potvrdiť hypotézu, že hlbšie pochopenie negatívnych vplyvov masového turizmu priamo stimuluje dopyt po alternatívnych formách cestovania.

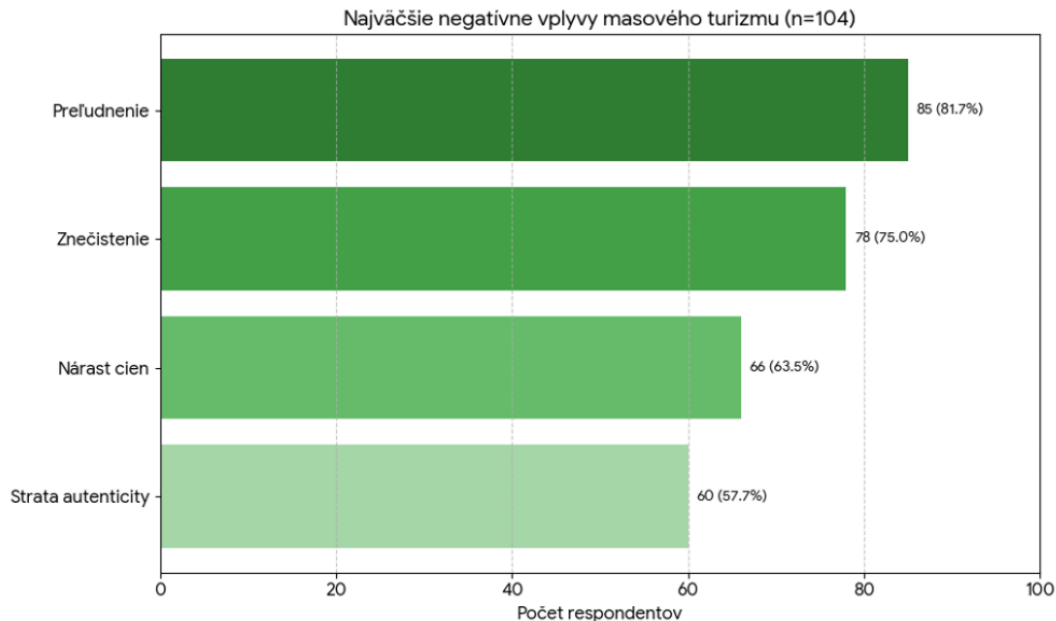
V rámci výskumného zámeru sme stanovili nasledovnú pracovnú hypotézu H: Existuje štatisticky významná pozitívna korelácia medzi mierou informovanosti (uvedomenia si) negatívnych vplyvov masového turizmu a ochotou respondentov modifikovať svoje spotrebiteľské správanie v prospech udržateľnosti.

Etické aspekty a validita

Celý proces vedeckého skúmania bol realizovaný s prísnyim ohľadom na etické štandardy, pričom bola plne zachovaná anonymita všetkých respondentov a ich účasť na prieskume bola založená výhradne na princípe dobrovoľnosti. Vysoká miera validity a spoľahlivosti výsledkov je zabezpečená prostredníctvom triangulácie metód. Tento prístup spočíva v kritickom prepojení teoretických východísk od renomovaných autorov (napr. Fennell 2020, Purvis, 2019) s aktuálnymi empirickými dátami získanými z vlastného terénneho prieskumu. Synergia teórie a praxe minimalizuje riziko subjektívneho skreslenia výskumníka a výrazne zvyšuje odbornú váhu a aplikovateľnosť predložených návrhov pre manažment destinácií.

Výsledky a diskusia

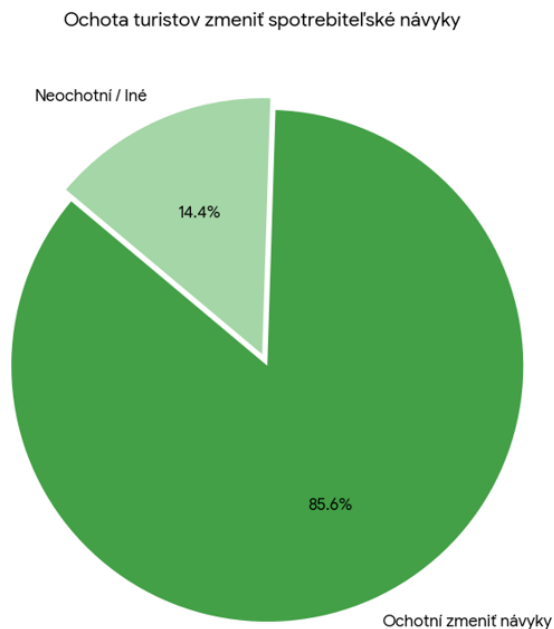
Analýza získaných dát od 104 respondentov potvrdzuje výrazný odklon od tradičného vnímania turizmu, pričom opýtaní vnímajú negatívne dopady jeho masovej formy veľmi citlivo. Ako ilustruje Graf 1, za najkritickejšiu hrozbu označilo 81,7 % respondentov preľudnenie (overcrowding) a s ním spojenú stratu autentického lokálneho charakteru destinácie. Tento fenomén priamo súvisí s degradáciou sociálneho prostredia a postupným zaníkaním lokálnej identity, čo v praxi potvrdzuje naliehavú potrebu hľadania a implementácie alternatívnych foriem cestovného ruchu.

Graf 1 - Najväčšie negatívne vplyvy masového turizmu

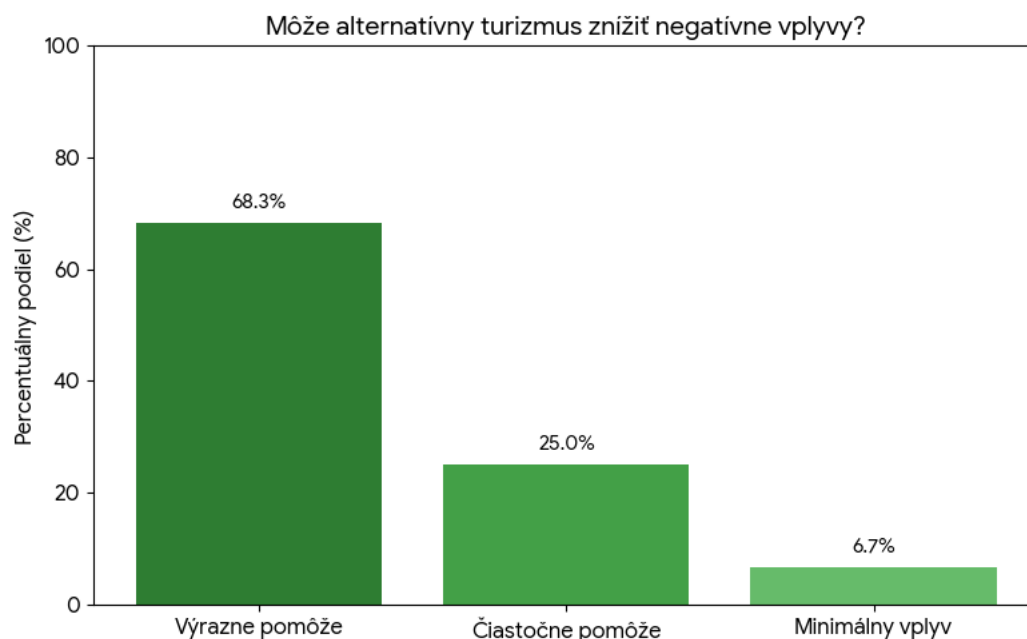
Zdroj: vlastné spracovanie

Pozitívnym zistením je vysoká miera osobnej zodpovednosti cestovateľov (Graf 2). Až 85,6 % respondentov deklaruje ochotu zmeniť svoje spotrebiteľské návyky a správanie počas pobytu, ak to prispeje k dlhodobej udržateľnosti regiónu. Tento údaj je kľúčový pre budúcich investorov a tvorcov politík v cestovnom ruchu

Graf 2 - Ochota turistov adaptovať správanie pre udržateľnosť

Zdroj: vlastné spracovanie

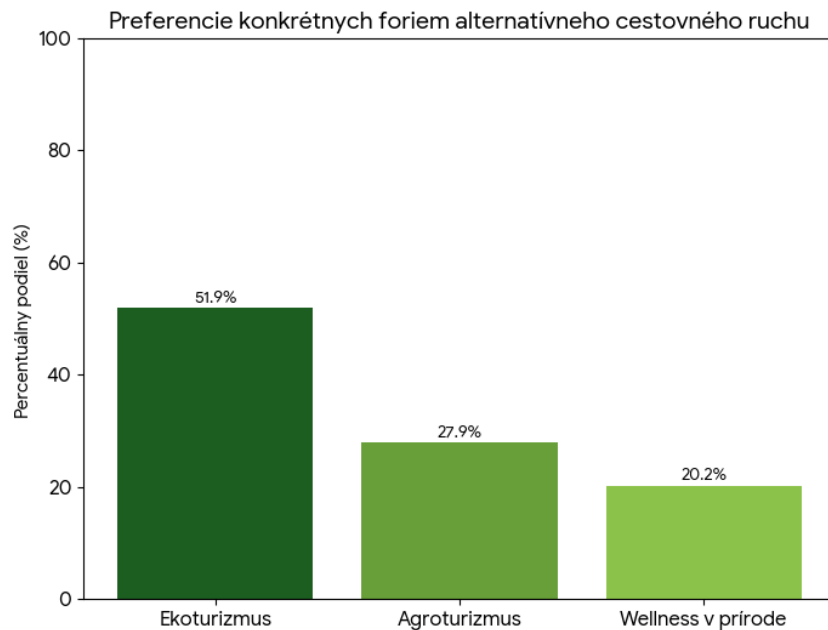

Graf 3 - Môže alternatívny turizmus znížiť negatívne vplyvy?

Zdroj: vlastné spracovanie

Záverecná časť šetrenia, interpretovaná v Grafe 3, potvrdzuje, že alternatívny cestovný ruch (ACR) je respondentmi vnímaný ako legitímny a účinný nástroj nápravy súčasného stavu. Viac ako dve tretiny opýtaných (68,3 %) vyjadrili presvedčenie, že systémový prechod na menšie, autentické formy cestovania dokáže výrazne eliminovať negatívne dopady masovej spotreby. Tieto zistenia sú v priamej korelácii s teoretickými východiskami práce a zdôrazňujú strategický význam diverzifikácie turistickej ponuky smerom k udržateľnejším a spoločensky zodpovednejším modelom.

V nadväznosti na zistenú mieru environmentálnej zodpovednosti sa prieskum zameral na identifikáciu konkrétnych preferencií v rámci foriem alternatívneho cestovného ruchu (ACR). Ako vizualizuje Graf 4, dominantným záujmom respondentov je ekoturizmus, ktorý ako svoju prioritu označilo 51,9 % opýtaných. Tento vysoký záujem priamo korešponduje s teoretickými východiskami o potrebe aktívnej ochrany biodiverzity ako základného kapitálu turizmu. Významnú časť respondentov (27,9 %) oslovil agroturizmus, čo potvrdzuje rastúci dopyt po autentickom kontakte s lokálnymi farmami a zachovaní tradičného spôsobu života. Zvyšných 20,2 % opýtaných preferuje wellness pobyty v prírodnom prostredí, čo odráža moderný trend slow turizmu a potrebu psychickej regenerácie mimo masových centier. Tieto dáta naznačujú, že diverzifikácia ponuky smerom k udržateľným produktom nie je len teoretickým konceptom, ale reálnym požiadavkou trhu, ktorá dokáže efektívne rozložiť nápor turistov v destinácii. Zároveň tieto preferencie vytvárajú rovnováhu medzi environmentálnym a socio-kultúrnym rozmerom, čím sa napĺňa vízia harmonického rozvoja vyjadrená v koncepte troch pilierov udržateľnosti.

Graf 4 - Preferencie konkrétnych foriem alternatívneho cestovného ruchu

Zdroj: vlastné spracovanie

Dôležitým analytickým cieľom práce bolo zistiť, či existuje priama súvislosť medzi kritickým vnímaním dopadov turizmu a následnou ochotou k zodpovednejšiemu správaniu. Na testovanie tejto závislosti sme stanovili hypotézu H1, predpokladajúcu pozitívnu koreláciu medzi týmito premennými. Výsledky štatistického spracovania potvrdili silnú priamu závislosť, pričom Spearmanov korelačný koeficient dosiahol hodnotu $r_s = 0,806$ pri vysokej štatistickej významnosti ($p < 0,001$).

Tento výsledok matematicky potvrdzuje, že respondenti, ktorí si intenzívnejšie uvedomujú problémy ako preľudnenie destinácií (81,7%) či znečistenie (75 %), vykazujú signifikantne vyššiu pripravenosť participovať na udržateľných riešeniach a financovaní ochrany prostredia. V praxi to znamená, že zvyšovanie environmentálneho povedomia turistov nie je len etickým cieľom, ale efektívnym nástrojom na stimuláciu dopytu po produktoch alternatívneho cestovného ruchu. Potvrdenie tejto korelácie dáva vedecký základ pre naše odporúčania v oblasti vzdelávania a transparentnej komunikácie o stave destinácií.

Premenná	Vnímanie negatívnych vplyvov	Ochota k zmene správania
Vnímanie negatívnych vplyvov	1,000	0,806**
Ochota k zmene správania	0,806**	1,000

Tabuľka 1 - Spearmanova korelačná matica

Zdroj: vlastné spracovanie

Poznámka: ** Korelácia je štatisticky významná na hladine významnosti $\alpha = 0,01$

Výsledky predloženej analýzy demonštrujú, že tradičný model masového turizmu naráža na svoje limity, čo si uvedomuje aj samotná verejnosť. Alternatívny cestovný ruch predstavuje životaschopnú stratégiu, ktorá dokáže zosúladiť ekonomické záujmy s ochranou prírodného a kultúrneho dedičstva. Vysoká miera pripravenosti turistov participovať na udržateľných riešeniach dáva jasný signál pre manažment destinácií: budúcnosť cestovného ruchu spočíva v kvalite, autenticite a zodpovednosti voči hosťovi aj hostiteľovi (Matušíková, 2021).

Odporúčania pre prax a manažment destinácií

Na základe teoretických východísk a výsledkov empirického výskumu, ktorý preukázal vysokú pripravenosť turistov na zmenu, navrhujeme nasledovné strategické opatrenia:

Diverzifikácia turistických produktov: Je nevyhnutné presunúť ťažisko marketingu z masových atrakcií na menej známe vnútrozemské oblasti. Podpora menších ubytovacích zariadení a lokálnych remeselníkov pomôže rozptýliť nápor turistov a znížiť preľudnenie v exponovaných centrách.

Implementácia „zelených“ technológií: Keďže až viac ako 85 % respondentov je ochotných prispôbiť svoje správanie, prevádzkovatelia by mali investovať do viditeľných udržateľných riešení (solárna energia, systémy na recykláciu vody, obmedzenie jednorazových plastov), ktoré turisti pozitívne vnímajú.

Vzdelávanie a transparentná komunikácia: Destinácie by mali využívať potenciálne príjmy z environmentálnych poplatkov na konkrétne projekty obnovy prírody a jasne o tom informovať návštevníkov. To posilňuje dôveru a ochotu turistov finančne participovať na ochrane lokality.

Dezonalizácia ponuky: Využitie potenciálu alternatívneho turizmu na tvorbu celoročných produktov (napr. kultúrne trasy, wellness pobyty v prírode), čo zabezpečí ekonomickú stabilitu regiónu aj mimo hlavnej letnej sezóny.

Limity výskumu a bariéry rozvoja

Napriek významným zisteniam je potrebné priznať určité limity predloženej štúdie. Hlavným limitom je veľkosť výberového súboru (n=104), ktorá hoci poskytuje cenný pohľad na postoje verejnosti, neumožňuje plošnú generalizáciu výsledkov na celú populáciu cestovateľov. Výskum bol realizovaný formou online dopytovania, čo môže viesť k miernemu skresleniu v prospech mladších a technologicky zdatnejších respondentov, ktorí majú prirodzene bližšie k témam ekológie a alternatívneho turizmu.

Z hľadiska praktickej implementácie ACR sme identifikovali nasledovné bariéry:

- **Ekonomické limity:** Vyššie náklady na budovanie ekologickej infraštruktúry v regiónoch.
- **Informačné limity:** Časť turistov stále presne nerozumie rozdielu medzi masovým a alternatívnym turizmom, čo sťažuje marketingovú komunikáciu.
- **Inštitucionálne limity:** Chýbajúca legislatívna podpora a dotácie pre malé agroturistické subjekty.

Záver

Predložený príspevok analyzoval fenomén alternatívneho cestovného ruchu ako nevyhnutnú odpoveď na krízu tradičného modelu masovej spotreby. Teoretická analýza v spojení s realizovaným prieskumom preukázala, že súčasný cestovateľ je oveľa citlivejší na environmentálnu a sociálnu integritu navštevovaných miest, než tomu bolo v minulosti.

Hlavné zistenia potvrdzujú, že preľudnenie a strata autenticity sú vnímané ako kritické hrozby, ktoré môžu v dlhodobom horizonte znížiť konkurencieschopnosť destinácií. Alternatívny cestovný ruch (ACR) však ponúka životaschopnú cestu k náprave. Vysoká miera akceptácie udržateľných opatrení zo strany turistov dáva jasný mandát pre verejný aj súkromný sektor k odvážnejším investíciám do kvality, etiky a lokálnej ukotvenosti služieb. Budúcnosť turizmu nespočíva v neustálom zvyšovaní kvantity, ale v schopnosti vytvoriť harmonický vzťah medzi potrebami cestovateľa, prosperitou hostiteľskej komunity a ochranou prírodného bohatstva pre budúce generácie.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. Ing. Branislav Kršák, PhD.*

*„Financované EÚ NextGenerationEU prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR
v rámci projektu č. 09I03-03-V05-00006“*

Použitá literatúra

1. BOUSSEMART, J. P. a kol., 2020. Environmental Performance and Economic Growth. *Journal of Tourism Research*. Roč. 15, č. 2.
2. CROS, H. a MCKERCHER, B., 2020. *Cultural Tourism*. Routledge. 4. vydanie.
3. DOLNICAR, S., & GRÜN, B. 2009. Environmentally friendly behavior in the tourism context: Can tourists be nudged? In: *Tourism Management*. Roč. 30, č. 3, s. 454–465.
4. FENNEL, D. A., 2020. *Ecotourism*. Routledge. 5. vydanie.
5. IFLAZOGLU, N. a CAN, A. S., 2021. Impact of Mass Tourism on Social Sustainability. *Sustainability*. Roč. 13, č. 18.
6. LENZEN, M., SUN, Y.-Y., FAKTOR, S., MENG, B., & PANG, J. 2018. The carbon footprint of global tourism. In: *Nature Climate Change*. Roč. 8, č. 6, s. 522–528.
7. MACLEOD, D., 1998. *Alternative Tourism: A Comparative Approach*. CAB International.
8. MATUŠÍKOVÁ, D., 2021. *Manažment a marketing v cestovnom ruchu*. Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.
9. MATUŠÍKOVÁ, D., ŠAFFOVÁ, I. 2023. Virtuálne cestovanie ako digitálna inovácia na trhu cestovného ruchu. *Mladá veda*, 11(2), 267-277.
10. PEZZI, M. G. a kol., 2021. *Agritourism and Rural Development*. Springer Geography.
11. PONS, J. M., 2009. *The Negative Impacts of Mass Tourism in Coastal Areas*. Universitat Autònoma de Barcelona.
12. PURVIS, B., MAO, Y. a ROBINSON, D., 2019. Three pillars of sustainability: in search of conceptual origins. *Sustainability Science*. Roč. 14, č. 3.
13. RASTEGAR, R. a kol., 2024. *Slow Tourism and Decarbonization: Future Perspectives*. *Tourism Management Perspectives*. Roč. 50.
14. RASTEGAR, R., HIGGINS-DESBIOLLES, F., RUHANEN, L., 2024. *Tourism, Global Crises and Justice: Tourism Transition to a More Just and Sustainable Future*. 1.vyd., Routledge, Londýn. ISBN: 9781003492610.

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189